

RASEINIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

RIBOTOS APIMTIES AUDITO ATASKAITA

2019 m. sausio 31 d. Nr. A - 1

Raseiniai

ĮŽANGA

Raseinių rajono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnyba, vykdydama Raseinių rajono savivaldybės tarybos 2018 m. gruodžio 13 d. sprendimą Nr. TS-406 „Dėl pavedimo Kontrolės ir audito tarnybai“, atliko veiklos plane nenumatytą ribotos apimties viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo 2017 – 2018 metais auditą Raseinių rajono savivaldybės valdomose įmonėse: UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“, UAB „Raseinių autobusų parkas“, UAB „Raseinių autobusų parkas“ ir UAB „Raseinių vandenys“ (toliau – Įmonės).

Įmonių vadovų pareigas audituojamu laikotarpiu ėjo:

UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ – Rolandas Butkus iki 2017 m. rugpjūčio 13 d., nuo 2018 m. rugpjūčio 14 d. – Sigitas Kleišmantas;

UAB „Raseinių autobusų parkas“ – iki 2018 m. vasario 8 d. Šarūnas Bartkus, nuo vasario 12 d. iki vasario 21 d. direktoriaus pareigas laikinai ėjo Romaldas Valinčius, o nuo 2018 m. vasario 22 d. Vladislovas Šimaitis.

UAB „Raseinių šilumos tinklai“ – Modestas Globys;

UAB „Raseinių vandenys“ – Stanislovas Bartkus.

Audito tikslas – nustatyti, ar audituojamuose subjektuose viešieji pirkimai buvo organizuojami ir vykdomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – Viešųjų pirkimų įstatymas), Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo (toliau – Komunalinio sektoriaus pirkimų įstatymas) nuostatomis, Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus įsakymais patvirtintomis tvarkomis ir rekomendacijomis bei Įmonių patvirtintais vidaus dokumentais.

Audito metu tikrinti dokumentai – audituojamųjų subjektų vidaus dokumentai, kuriais buvo nustatytos pirkimų organizavimo tvarkos, patvirtinti mažos vertės pirkimų tvarkos aprašai, pirkimų planai, vidaus teisės aktai, kuriais paskirti pirkimų iniciatoriai, pirkimų organizatoriai, sudarytos

viešojo pirkimo komisijos, konfidencialumo pasižadėjimai ir nešališkumo deklaracijos, viešųjų ir privačių interesų deklaracijos.

Ataskaitoje naudotos sąvokos:

Perkančioji organizacija – Įmonė, veikianti klasikinio sektoriaus srityje ir yra perkančioji organizacija pagal Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymą¹.

Perkantysis subjektas – Įmonė, veikianti vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srityse, vykdanči bent vienos rūšies veiklą pagal Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo² nuostatas, ir jeigu ji yra perkančioji organizacija pagal Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 2 straipsnio 25 dalį³.

CVP IS – Viešųjų pirkimų tarnybos administruojama Centrinė viešųjų pirkimų informacinė sistema.

Mažos vertės pirkimai - supaprastinti pirkimai, kai prekių ar paslaugų pirkimo numatoma vertė yra mažesnė kaip 58 000 Eur (be pridėtinės vertės mokesčio), o darbų pirkimo numatoma vertė mažesnė kaip 145 000 Eur (be pridėtinės vertės mokesčio).

Audito metu naudotos dokumentinio tikrinimo, paklausimų audito procedūros.

AUDITO EIGA IR REZULTATAI

Viešųjų pirkimų planavimas, organizavimas, sudarytų viešojo pirkimo sutarčių viešinimas

Audito metu susipažinome su audituojamų subjektų viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo taisyklėmis, mažos vertės pirkimų tvarkos aprašais, parengtais viešųjų pirkimų planais, pirkimų registravimo žurnalais, Įmonių vidaus dokumentais, kuriais paskirti darbuotojai, atsakingi už pirkimų planavimą, iniciavimą, organizavimą ir vykdymą, susipažinome su darbuotojų, dalyvaujančių viešojo pirkimo procese, konfidencialumo pasižadėjimais, nešališkumo ir viešųjų ir

¹ LR Viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 pakeitimo įstatymas, 2017-05-02, Nr. XIII-327, 2 str. 25 dalis.

² LR Pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymas, 2017-05-02, Nr. XIII-328, 5-11 straipsniai.

³ Perkančioji organizacija yra:

- 1) valstybės ar savivaldybės institucija;
- 2) viešasis ar privatusis juridinis asmuo, jeigu visa ar tam tikra jo veiklos dalis yra skirta specialiai nekomercinio ir nepramoninio pobūdžio viešiesiems interesams (kai subjektas vykdo veiklą įprastinėmis rinkos sąlygomis, siekia pelno ir pats prisiima savo veiklos nuostolius, laikoma, kad viešieji interesai, kuriems tenkinti jis įsteigtas arba kuriuos tenkinti jam nustatytas tikslas, yra pramoninio arba komercinio pobūdžio) tenkinti ir jei jis atitinka bent vieną iš šių sąlygų:
  - a) jo veikla yra daugiau kaip 50 procentų finansuojama iš valstybės ar savivaldybių biudžetų arba kitų valstybės ar savivaldybių fondų lėšų, arba kitų šioje dalyje nustatytų viešųjų ar privačiųjų juridinių asmenų lėšų;
  - b) yra kontroliuojamas (valdomas) valstybės ar savivaldybių institucijų arba kitų šioje dalyje nustatytų viešųjų ar privačiųjų juridinių asmenų;
  - c) turi administraciją, valdymo ar priežiūros organą, kurio daugiau kaip pusė narių yra skiriami valstybės ar savivaldybių institucijų arba kitų šioje dalyje nurodytų viešųjų ar privačiųjų juridinių asmenų.

privačių interesų deklaracijomis. Įsitikinome, ar audituojamų subjektų sukurtos pirkimų planavimo ir organizavimo priemonės leidžia numatyti būsimus prekių, paslaugų ir darbų pirkimus ir galimas jų vertes, atsižvelgiant į viešuosius pirkimus reglamentuojančius teisės aktus, ar sudarytos viešųjų pirkimų sutartys yra viešinamos teisės aktų nustatytais terminais.

Audito metu nustatėme, kad kai kurių Įmonių viešųjų pirkimų organizavimą ir veiklą nustatančiuose dokumentuose nebuvo nuostatų, įpareigojančių Įmonių pirkimų iniciatorius, teikiant pirkimų planams parengti reikalingą informaciją, ją pagrįsti atliktu rinkos tyrimu, teikiant paraišką su duomenimis ir informacija, reikalinga pirkimo procedūroms atlikti, pirkimo vykdytojui, paraiškoje nurodyti rinkos tyrimo duomenis (rinkos tyrimo atlikimo datą ir laikotarpį, informacijos apie kainas šaltinius, apibendrintą rinkos kainų analizę, detalizuojančią, kaip buvo apskaičiuota pirkimui planuota lėšų suma), pagrindžiančius pirkimui suplanuotą kainą. Kuomet pirkimo planavimo etape neskiriamas reikiamas dėmesys kokybiškam rinkos tyrimo atlikimui, planuojant lėšas pirkimui neatsižvelgiama į rinkos tyrimo metu gautą informaciją apie realių bei potencialių prekių, paslaugų ir darbų pasiūlą, tuomet vėlesniuose pirkimo organizavimo procedūros etapuose tenka skirti papildomus personalo resursus, kad įsigyti reikiamą pirkimo objektą, atskiri pirkimo organizavimo procedūros etapai užsitęsia, didėja tikimybė, kad turimomis lėšomis nebus įsigytos kiek įmanoma geresnės prekės, paslaugos ar darbai arba pirkimo procedūros bus nutrauktos, t. y. mažėja pirkimo procedūros efektyvumas, bei neužtikrinamos Viešųjų pirkimų įstatymo 17 traipsnio 2 dalies 1 punkto⁴ nuostatos, kad prekėms, paslaugoms ar darbams įsigyti skirtos lėšos būtų naudojamos racionaliai.

Analizuojant Įmonių sudarytus viešųjų pirkimų planus bei pirkimų registracijos žurnalus, nustatyti atvejai, kai dalis pirkimų buvo vykdoma neitraukus juos į pirkimo planus, bei pirkimų paraiškose nenumatoma maksimali planuojamos sudaryti pirkimo sutarties vertė, o jei vertė nurodoma, tai ji būna nepagrįsta perkančiosios organizacijos dokumentuose, t.y. viešųjų pirkimų planuose:

- UAB „Raseinių šilumos tinklai“ 2017-2018 metais vykdyti pirkimai teisinėms paslaugoms įsigyti, naudoto mikroautobuso, lengvojo automobilio, biokatilų remonto su medžiagomis pirkimas;
- UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ 2017-2018 metais vykdyti pirkimai medienos granulėms įsigyti, atliekų presui įsigyti, kapinių paslaugoms, skelbimams spaudoje;
- UAB „Raseinių autobusų parkas“ 2017-2018 metais vykdyti pirkimai reklamai laikraštyje, teisinių paslaugų įsigijimui;

⁴ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 pakeitimo įstatymas, 2017-05-02, Nr.XIII-327.

- UAB „Raseinių vandenys“ 2017 metais vykdyti pirkimai vandentiekio ir nuotekų tinklų statybai ir rekonstrukcijai Raseinių r. Šiluvos mstl., Tulpių g.

Pagal Viešųjų pirkimų įstatymo 5 straipsnio 5 dalį numatoma pirkimų vertė apskaičiuojama pagal Numatomos viešojo pirkimo ir pirkimo vertės skaičiavimo metodiką, patvirtintą Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus (toliau-VPT) 2017-06-27 įsakymu Nr. 1S-94. Planuojamos pirkimų vertės kalendoriniams metams nurodomos perkančiosios organizacijos ar perkančiojo subjekto patvirtintame pirkimų plane.

Perkančioji organizacija ar perkantysis subjektas nuspręsti dėl jos suplanuotos pirkimui skirtinos lėšų sumos nustatymo ir jos dydžio turi planuodama pirkimą, o jos valia turi būti aiškiai išreikšta perkančiosios organizacijos ar perkančiojo subjekto dokumentuose, parengtuose iki viešojo pirkimo procedūrų vykdymo stadijos, t. y. iki paskelbiant apie pirkimą. Vėliau, vykdant viešojo pirkimo procedūras, perkančioji organizacija negali keisti savo sprendimo dėl suplanuotos pirkimui skirtinos lėšų sumos⁵.

Nustatyta atvejų, kai viešojo pirkimo procese dalyvaujantys asmenys ne visuomet tinkamai vykdo reikalavimą, nustatytą Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo⁶ (toliau-VPIDVTĮ) nuostatomis, kad „Akcinių bendrovių bei uždarytųjų akcinių bendrovių, kurių akcijos, suteikiančios daugiau kaip 1/2 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime, nuosavybės teise priklauso valstybei ar savivaldybei, stebėtojų tarybų ir valdybų nariai bei valstybės ir savivaldybių įmonių valdybos nariai, taip pat viešojo pirkimo procedūrose jau dalyvaujantys viešųjų pirkimų komisijos nariai, asmenys, perkančiosios organizacijos vadovo paskirti atlikti supaprastintus pirkimus, ar viešųjų pirkimų procedūrose dalyvaujantys ekspertai deklaraciją pateikia Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo nustatyta tvarka per vieną mėnesį nuo šio įstatymo įsigaliojimo. Viešojo pirkimo komisijos nariai, asmenys, perkančiosios organizacijos vadovo paskirti atlikti supaprastintus pirkimus, ir viešųjų pirkimų procedūrose dalyvaujantys ekspertai privačių interesų deklaraciją pateikia elektroninėmis priemonėmis (jeigu jos dar nebuvo pateiktos) iki dalyvavimo viešojo pirkimo procedūrose pradžios. Viešojo pirkimo komisijos narys, asmuo, perkančiosios organizacijos vadovo paskirtas atlikti supaprastintus pirkimus, ar viešųjų pirkimų procedūrose dalyvaujantis ekspertas, nepateikę privačių interesų deklaracijos, neturi teisės dalyvauti viešajame pirkime ir turi būti atšaukti iš atitinkamų pareigų“. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo 10 straipsnio nuostatomis, šių

⁵ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018-05-21 nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-40-969/2018, 29.2 p.

⁶ LR viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymas, 1997-07-02, Nr. VIII-371 (redakcija nuo 2018-01-01), 4 ir 5 str.

asmenų privačių interesų deklaracijų duomenys yra vieši ir Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos (VTEK) nustatyta tvarka skelbiami VTEK interneto svetainėje. Minėto įstatymo pakeitimo įstatymas įsigaliojo 2018 m. sausio 1 d. Deklaracijų nepateikė arba pateikė pavėluotai šie Įmonių viešųjų pirkimų procese dalyvaujantys darbuotojai:

- *UAB „Raseinių autobusų parkas“* viešojo pirkimo komisijos narių ir pirkimų organizatorių R. M., R. G., G. N., kurie į šias pareigas paskirti 2017 m. sausio 30 d. direktoriaus įsakymu Nr. V-6 „Dėl UAB „Raseinių autobusų parkas“ viešųjų pirkimų komisijos sudarymo“ ir 2017 m. sausio 30 d. direktoriaus įsakymu Nr. V-7 „Dėl UAB „Raseinių autobusų parkas“ viešųjų pirkimų iniciatorių ir organizatorių paskyrimo“ ir buvo šiose pareigose ir 2018 metais, privačių interesų deklaracijos VTEK nepateiktos. 2018 m. gruodžio 11 d. direktoriaus įsakymu Nr. (1.4)V-31 „Dėl UAB „Raseinių autobusų parkas“ viešųjų pirkimų komisijos sudarymo“ į komisijos sudėtį įtrauktos R. M. ir J. L., bet iki 2019 m. sausio 14 d. deklaracijų VTEK nebuvo pateikusios. Vadovaujantis aukščiau minėto įstatymo nuostatomis, nepateikę privačių interesų deklaracijų aukščiau minėtieji asmenys neturi teisės dalyvauti viešuosiuose pirkimuose ir turi būti atšaukti iš atitinkamų pareigų. VPIDVTĮ nuostatų kontrolę vykdo perkančiosios organizacijos vadovas arba jo įgalioti asmenys, kontrolė nevykdoma.

- *UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“* direktoriaus 2017 m. kovo 17 d. įsakymu Nr. 36-1G sudarytos viešojo pirkimo komisijos nariai (A. M. (deklaracija pateikta 2018-02-05), K. P. (deklaracija pateikta 2018-02-09), D. B. (deklaracija pateikta 2018-02-09)) privačių interesų deklaracijas pateikė nesilaikant teisės aktuose nustatyto termino; Įmonės direktoriaus 2018 m. sausio 5 d. įsakymu Nr. 8G paskirti pirkimų iniciatoriai ir organizatoriai yra nepateikę privačių interesų deklaracijų, tačiau dalyvavimo viešojo pirkimo procedūrose t. y. V. P. (2018 m. balandžio 17 d. mažos vertės pirkimo pažyma Nr. 44), D. A. (2018 m. rugsėjo 10 d. Mažos vertės pirkimo pažyma Nr. VD 18-27), L. T. (2018 m. spalio 18 d. Mažos vertės pirkimo tiekėjų apklausos pažyma Nr. LT 18-13), D. A. (2018 m. vasario 12 d. Mažos vertės pirkimo pažyma Nr. DA002), Š. B. (kuris įmonės direktoriaus 2018 m. spalio 16 d. įsakymu Nr. V-166 paskirtas pirkimo komisijos pirmininku, pirkimo skelbimą jis išsiuntė 2018 m. spalio 23 d.), K. G. (2018 m. kovo 28 d. Mažos vertės pirkimo tiekėjų apklausos pažyma Nr. 03-04), V. U. (2018 m. sausio 9 d. Mažos vertės pirkimo tiekėjų apklausos pažyma Nr. VID-01, 2018 m. balandžio 25 d. mažos vertės pirkimo pažyma Nr. VD18-07), Įmonės direktoriaus 2018 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. V-120/1 paskirta pirkimų iniciatorė ir organizatorė D. N. yra nepateikusi privačių interesų deklaracijos, tačiau dalyvavimo viešojo pirkimo procedūrose (2018 m. lapkričio 2 d. Tiekėjų apklausos pažyma), Įmonės direktoriaus 2018 m. spalio 22 d. įsakymu Nr. V-172 paskirta pirkimų iniciatorė ir

organizatorė E. S., mažos vertės pirkimas atliktas 2018 m. lapkričio 13 d. (mažos vertės pirkimo pažyma Nr. DS-3), tačiau jos privačių interesų deklaracija pateikta tik 2018 m. gruodžio 17 d. UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ valdyba R. B. iš UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ direktoriaus pareigų atšaukė nuo 2018 m. rugpjūčio 14 d., o nuo 2018 m. rugpjūčio 14 d. jis paskirtas Ariogalos padalinio vadovu. Nei eidamas įmonės vadovo pareigas, nei kaip įmonės viešųjų pirkimų organizatorius (2018 m. spalio 19 d. mažos vertės pirkimų pažyma Nr. BR-18-10, 2018 m. lapkričio 16 d. Mažos vertės pirkimo pažyma BR-18-11) viešųjų ir privačių interesų deklaracijos iki 2019 m. sausio 14 d. nebuvo pateikęs.

- UAB „Raseinių vandenys“ direktoriaus 2016 m. vasario 8 d. įsakymu Nr. (7.1)V1-5 sudarytos viešųjų pirkimų komisijos narys P. V. viešųjų ir privačių deklaraciją yra pateikęs 2018 m. lapkričio 19 d., bet tik kaip Įmonės valdybos narys, nors nuo 2016 m. vasario 8 d. dalyvavo viešųjų pirkimų komisijos darbe, o nuo 2017 m. birželio 2 d. buvo ir pirkimų organizatoriumi. Įmonės direktoriaus 2017 m. birželio 2 d. įsakymu Nr. (7.1)V1-36 paskirti pirkimų organizatoriai A. P. ir D. V. iki 2019 m. sausio 28 d. nebuvo pateikę viešųjų ir privačių interesų deklaracijų, o pirkimų organizatorė A. J. deklaraciją pateikė tik audito metu, t. y. 2019 m. sausio 17 d.

- UAB „Raseinių šilumos tinklai“ direktoriaus 2017 m. rugpjūčio 18 d. įsakymu Nr.(1.2)-1-61 sudarytos viešųjų pirkimų komisijos narys M. G. (komisijoje dirbo iki 2018 m. sausio 19 d.) nebuvo pateikęs viešųjų ir privačių deklaracijos, o direktoriaus 2018 m. lapkričio 20 d. įsakymu Nr. (1.2)-1-98A paskirti komisijos nariai S. M. ir M. S. deklaracijas pateikė tik audito metu, t. y. 2019 m. sausio 14 d.

Audituotos įmonės ne visais atvejais viešino informaciją apie sudarytas viešųjų pirkimų sutartis teisės aktų nustatytais terminais, o tai apribojo suinteresuotų subjektų galimybę savalaikiai gauti aktualią informaciją apie jų vykdomų viešųjų pirkimų rezultatus bei neužtikrino Viešųjų pirkimų įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje įtvirtinto skaidrumo principo.

Iki 2017 m. liepos 1 d. galiojusio Informacijos viešinimo Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje (toliau – CVP IS) tvarkos aprašo, patvirtinto VPT direktoriaus 2015 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 1S-222, nuostatos įpareigojo perkančias organizacijas laimėjusių dalyvių pasiūlymus, sudarytas pirkimo sutartis ir jų pakeitimus viešinti CVP IS ne vėliau kaip per 10 dienų nuo pirkimo sutarties sudarymo, 2017 m. liepos 1 d. įsigaliojusio Informacijos viešinimo CVP IS tvarkos aprašo, patvirtinto VPT direktoriaus 2017 m. birželio 19 d. įsakymu Nr. 1S-91, nuostatos įpareigoja perkančias organizacijas laimėjusių dalyvių pasiūlymus, sudarytas pirkimo sutartis CVP IS viešinti ne vėliau kaip per 15 kalendorinių dienų nuo pirkimo sutarties sudarymo, tačiau, atsitiktinės atrankos būdu išanalizavus CVP IS pateiktą informaciją apie Įmonių viešuosius

pirkimus, nustatyta, kad dalis audituotų įmonių pirkimo sutarčių buvo pavišintos nesilaikant nustatytų terminų (atskirais atvejais buvo vėluojama daugiau nei 12 mėnesių), arba visai nėra pavišintos. Pavyzdžiui:

- UAB „Raseinių šilumos tinklai“ ratinio ekskavatoriaus – krautuvo 2017-04-07 pirkimo-pardavimo sutartį Nr. LT125657/PPS pavišino tik 2018-07-10; biokatilų remonto su medžiagomis pirkimo 2018-07-12 sutartį pavišino tik 2019-01-24, teisinių paslaugų 2017-01-30 pirkimo sutartį pavišini tik 2018-10-18;

- UAB „Raseinių autobusų parkas“ 2017 metais sudarytos pirkimo – pardavimo sutartys CVP IS pavišintos tik 2018 metų spalio, lapkričio mėnesiais, o 2018 metais sudarytų pirkimo – pardavimo sutarčių paskelbimo terminai praleisti.

- UAB „Raseinių vandenys“ automobilio Fiat Ducato 2017-04-07 pirkimo sutartį Nr. LT125643 pavišino tik 2018-08-27, naudoto automobilio Subaru Forester 2018-02-19 sutartį Nr. LT152615 pavišino tik 2018-11-28, Transporto stebėjimo paslaugos 2018-04-25 sutartį Nr. T2018/04/25 pavišino tik 2018-11-21, Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros atnaujinimo ir plėtros Raseinių rajone (Šiluvoje) 2018-08-24 darbų sutartį Nr. 2018/08/24 pavišino tik 2019-01-28.

UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ audito paslaugos 2017-10-25 sutartį Nr. 220/17 pavišino tik 2018-09-13, vertikalaus atliekų preso 2017-12-15 sutartį Nr.17/23 pavišino tik 2018-01-04. 2018 metų sausio – lapkričio mėnesiais sudarytas 21 vnt. sutarčių pavišino tik 2019 m. sausio mėn.

Atrinktų viešųjų pirkimų dokumentų vertinimas

Audituojamuose subjektuose išanalizuoti 2017-2018 viešųjų pirkimų planai, pirkimų registravimo žurnalai, SVP IS pateikta informacija apie sudarytas pirkimo sutartis, susipažinta su įmonėse patvirtintomis pirkimų organizavimo taisyklėmis, mažos vertės pirkimų tvarkos aprašais. Analizuojant atrankos būdu pasirinktas audituojamųjų subjektų viešųjų pirkimų bylas, nustatyta, kad, ne visuomet užtikrinamas tinkamas teisės aktų, reglamentuojančių viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo tvarką, nuostatų įgyvendinimas.

Mes nevertinome Europos Sąjungos ir struktūrinių fondų lėšomis finansuojamų projektų viešųjų pirkimų dokumentų, nes šiuos dokumentus peržiūri ir tikrina atitikamos valstybės institucijos, dėl kai kurių projektų vyksta teisminiai ginčai, taip pat nevertinome specifinių žinių

reikalaujančių techninių specifikacijų, techninių parametru tinkamumo/netinkamumo ir reikalavimų pagrįstumo.

UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ vertinimui buvo atrinkta šešios viešųjų pirkimų bylos.

Atkreipiame dėmesį, kad tuo pačiu metu ir Viešųjų pirkimų tarnyba atliko UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ viešųjų pirkimų vertinimą. Tarnyba, siekdama, kad jos atliekamas ribotos apimties auditas nesutaptu su Viešųjų pirkimų tarnybos atliekamu viešųjų pirkimų vertinimu, kreipėsi į ją informacijos apie jos atliekamą vertinimą. Viešųjų pirkimų tarnyba raštu informavo, kad Viešųjų pirkimų tarnyba „2018-12-05-2018-12-06 UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ atliko patikrinimą, kaip organizuojant ir vykdant viešuosius pirkimus bei jų pagrindu sudarant viešojo pirkimo – pardavimo sutartis, buvo laikomasi Įstatymo ir (ar) kitų su jo įgyvendinimu susijusių teisės aktų reikalavimų. Vadovaujantis Įsakymo 4.1 punktu Tikrinimo ataskaita turi būti parengta iki 2019-01-23. Atrinkti patikrinti šie pirkimai:

1. Frontalinis krautuvas (2015 m.);
2. Požėčių gyvenvietės, Betygalos sen., Raseinių raj. teritorijos sutvarkymo darbai (2016 m.);
3. Transporto priemonių stebėjimo ir kontrolės sistemos įranga, montavimo darbų bei priežiūros paslaugos (2017 m.);
4. Technikos nuoma (2017 m.);
5. Ariogalos turgelio, Slėnio g., daliniai statybos darbai (2017 m.);
6. Raseinių pirties paprastojo remonto darbai (2017 m.);
7. Daugiafunkcinės komunalinės mašinos (2017 m.);
8. Transporto valdymo ir kontrolės valdymo sistemos konsultavimo paslaugos (2017 m.);
9. Ariogalos miesto fontano paprastojo remonto darbai su techninio projekto parengimu (2017 m.);
10. Dėvėtas ratinis traktorius (2017 m.);
11. Žolės naikinimo įrenginys (2017 m.);
12. Dėvėta vakuuminė šluota (2017 m.);
13. Savaeigis ratinis greideris (2018 m.);
14. Savivartis (2018 m.);
15. Frontalinis semtuvas (2018 m.).

Tikrinimo ataskaita paskelbta 2019 m. sausio 31 d. Viešųjų pirkimų tarnybos internetiniame tinklalapyje www.vpt.lrv.lt, skiltyje Ūkio subjektų priežiūra / Išvados, ataskaitos / Tikrinimo ataskaitos.

Į šią informaciją buvo atsižvelgta atrenkant vertinimui pirkimo objektus.

Nors UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ direktorius įsakymais paskyrė įmonės darbuotoją, atsakingą už įmonės viešųjų pirkimų registrų tvarkymą (Įmonės direktoriaus 2017 m. sausio 11 d. įsakymu Nr. 36 ir Įmonės direktoriaus 2018 m. sausio 5 d. įsakymu Nr. 8G už pirkimų planavimą, viešųjų pirkimų registro tvarkymą paskyrė atsakinga A. M.), tačiau audito procedūrų atlikimui buvo pateiktas 2017 metų viešųjų pirkimų registracijos žurnalas, kuriame buvo tik maža dalis įrašų apie 2017 metais atliktus viešuosius pirkimus, o Įmonės viešųjų pirkimų organizavimo tvarkos aprašo 26 punktas reglamentuoja, kad „kiekvieną Perkančiosios organizacijos atliktą Pirkimą Pirkimų administratorius registruoja atliktų Pirkimų registracijos žurnale“, o pateiktame 2018 metų viešųjų pirkimų registracijos žurnale nėra informacijos apie 2018 metų kovo, balandžio, gegužės mėnesiais atliktus viešuosius pirkimus. Tai yra auditoriaus darbo apribojimas pasirenkant atrankos vienetus.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (aktuali redakcija galiojusi iki 2017 m. liepos 1 d.) 85 straipsnio 2 dalimi atliekant mažos vertės pirkimus, taikomos ne tik tam tikros minėto įstatymo nuostatos, bet ir Perkančiosios organizacijos patvirtintos taisyklės.

UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ direktorius 2016 m. sausio 11 d. įsakymu Nr. 109 patvirtintas viešųjų pirkimų komisijos darbo reglamentas. Įmonės direktorius 2016 m. gegužės 2 d. įsakymo Nr. 32G „Dėl Viešųjų pirkimų taisyklių patvirtinimo“ 1 punktu patvirtintos supaprastintų viešųjų pirkimų taisyklės. Nors ši tvarka nereglementavo, pavyzdžiui, kas ir kada pildo paraišką, kitos viešųjų pirkimų organizavimą reguliuojančios tvarkos nebuvo.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (aktuali redakcija galiojusi nuo 2017-07-01) 25 straipsnio 2 dalimi, atliekant mažos vertės pirkimus, taikomos ne tik tam tikros minėto įstatymo nuostatos, bet ir Viešųjų pirkimų tarnybos patvirtintame mažos vertės pirkimų tvarkos apraše nustatytos taisyklės.

Viešųjų pirkimų tarnybos direktorius 2017 m. birželio 28 d. įsakymo Nr. 1S-97 „Dėl mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo patvirtinimo“ 1 punktu patvirtino Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašą (toliau – Tvarkos aprašas), kuris įsigaliojo 2017 d. liepos 1 d. ir kuriuo perkančiosios organizacijos vadovaujasi vykdydamos 2017 m. liepos 1 d. pradėtus pirkimus. Tvarkos aprašo 15 punkte įtvirtinta, kad pirkimų organizavimo tvarką perkančioji organizacija nustato vidaus dokumentuose.

UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ direktorius 2017 m. gruodžio 1 d. įsakymo Nr. 229-1G „Dėl UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ viešųjų pirkimų organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ 1 punktu patvirtino UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ viešųjų pirkimų organizavimo tvarkos aprašą (toliau – Įmonės viešųjų pirkimų tvarkos aprašas).

Įmonės viešųjų pirkimų tvarkos aprašo 13 punkte nustatyta, kad „Perkančiosios organizacijos pirkimai vykdomi pagal Perkančiosios organizacijos vadovo įsakymu patvirtintą Pirkimų planą“, 18 punktą „Prekių, paslaugų ar darbų pirkimo procedūros gali būti pradėdamos, jeigu Pirkimas yra įtrauktas į tam tikrų metų Perkančiosios organizacijos numatomų vykdyti Pirkimų planą ir Perkančiosios organizacijos vadovas pritarė pirkimui. Pirkimų iniciatorius dėl kiekvieno Pirkimo pagal Aprašo 2 priede arba 4 priede (Mažos vertės) pateiktą formą parengia paraišką, kurioje turi nurodyti <...> pagrindines Pirkimo sąlygas ir informaciją“, 8.4 papunktis numato, jog Pirkimų iniciatorius "kiekvieno pirkimo procedūroms atlikti pildo Pirkimo paraišką", 22 punkte įtvirtinta, kad "Paraiška, pasirašyta Pirkimų iniciatoriaus, suderinta su Perkančiosios organizacijos vyriausiuoju finansininku (buhalteriu) ir Pirkimų administratoriumi, teikiama tvirtinti Perkančiosios organizacijos vadovui ar jo įgaliotam asmeniui".

Nustatyta atvejų, kai buvo nesilaikyta nustatytos tvarkos, t. y. užpildytos tik Mažos vertės pirkimo pažymos nesant Viešojo pirkimo paraiškos: 2018 m. vasario 8 d. pažyma Nr. AJ18-6, 2018 m. vasario 22 d. pažyma Nr. AJ18-13, 2018 m. vasario 27 d. pažyma Nr. KG18-3, 2018 m. vasario 28 d. pažyma Nr. AJ18-19, 2018 m. balandžio 25 d. pažyma Nr. VD18-07. Nustatyta tvarka nesuderintos paraiškos: 2018 m. sausio 2 d. paraiška Nr. DA001, 2018 m. sausio 8 d. paraiška Nr. VID-01, 2018 m. sausio 15 d. paraiška Nr. VID-02, 2018 m. sausio 19 d. paraiška Nr. AJ-208, 2018 m. sausio 25 d. paraiška Nr. 35, 2018 m. sausio 21 d. paraiška Nr. 41A-KP, 2018 m. vasario 12 d. paraiška Nr. DA002, 2018 m. vasario 19 d. paraiška Nr. DA004, 2018 m. vasario 20 d. paraiška Nr. 44KP, 2018 m. vasario 20 d. paraiška Nr. DA005, 2018 m. kovo 20 d. paraiška Nr. 03-04, 2018 m. balandžio 16 d. paraiška Nr. 44, 2018 m. rugsėjo 3 d. paraiška Nr. VD18-27, 2018 m. spalio paraiška Nr. 59, 2018 m. spalio 18 paraiška Nr. LT18-13, 2018 m. lapkričio 13 d. paraiška Nr. DS-3, 2018 m. lapkričio 16 d. paraiška Nr. RB-18-11-.

Nustatyta atvejų, kai buvo vykdomas prekių pirkimas iki pirkimų plano patvirtinimo (sunkvežimis GAZ SAZ 3507 (BVPŽ 34134200-7), smėlio – druskos barstytuvas (BVPŽ 34144440-4), mokymų paslaugos (BVPŽ 80532000-2) 2018 m. sausio 21 d. paraiška Nr. 41A-KP, 2018 m. vasario 12 d. paraiška Nr. DA002, 2018 m. vasario 19 d. paraiška DA004, 2018 m. vasario 20 d. paraiška Nr. DA005), transformatorius (BVPŽ 310000006), Šviestuvai gatvių (BVPŽ 310000006) ir jau patvirtinus pirkimų planą (medienos granulės (BVPŽ 09111400-4), atliekų presas

(BVPŽ 39713300-6), kapinių paslauga BVPŽ 98371110-8, skelbimas spaudoje BVPŽ 39294100-0). Šie pirkimai nebuvo įtraukti į 2018 m. planuojamų vykdyti pirkimų planą, o tai galėjo turėti įtakos UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ nustatant to paties tipo prekių viešojo pirkimo būdą ir procedūras.

1. Audito paslaugos pirkimas

Vadovaujantis Tvarkos aprašo 8 punkto nuostatomis, pirkimą atliekant neskelbiamos apklausos būdu - pirkimo procedūra prasideda, kai perkančioji organizacija kreipiasi į tiekėją, prašydama pateikti pasiūlymą, 9 punkte įtvirtinta, kad pirkimo procedūra baigiasi, kai sudaroma pirkimo sutartis.

Įmonės direktorius 2017 m. kovo 13 d. įsakymu Nr. 35 G patvirtino 2017 m. planuojamų vykdyti pirkimų planą, kuris vėliau nebuvo tikslinamas. 2017 m. planuojamų vykdyti pirkimų plano 30 eilutėje buvo numatyta pirkti audito paslaugą, BVPŽ 79212000-3, planuojamos lėšos 800 Eur. Pirkimo paraiška parengta ir suderinta 2017 m. lapkričio 2 d., joje numatoma pirkimo vertė 1600 Eur. Sudaryta su UAB „Censitor“ 2017 m. spalio 25 d. Audito atlikimo sutartis Nr. 220/17, t. y. anksčiau nei parengta Pirkimo paraiška. 2017 m. spalio 25 d. Audito atlikimo sutartis Nr. 220/17 paviėšinta CVP IS 2018 m. rugsėjo 13 d.

2. Sunkvežimio GAZ SAZ 3507 pirkimas

Pirkimų organizatorius A. J. užpildė 2018 sausio 12 d. paraiška Nr. AJ-205, kurioje nurodė, kad pirkimo objektas yra sunkvežimis, kurio modelis GAZ SAZ 3507. Paraiška nebuvo suderinta įmonėje nustatyta tvarka. Tas pats Pirkimų organizatorius parengė 2018 m. sausio 2 d. Mažos vertės pirkimo tiekėjų apklausos pažymą Nr. 205. 2018 m. sausio 12 d. A. J. sudarė (pasirašė) UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ vardu sunkvežimio GAZ SAZ 3507 pirkimo - pardavimo sutartį. Sandorio vertė - 2200 Eur. Pardavėjas fizinis asmuo.

Vadovaujantis UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ įstatų 56.6 papunkčiu, bendrovės vadovas „veikia bendrovės vardu ir turi teisę vienvaldiškai sudaryti sandorius“. Auditorių UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ atstovas informavo, kad mechanizacijos skyriaus vadovui A. J. įgaliojimas pasirašyti transporto priemonės pirkimo-pardavimo sutartį išduotas nebuvo.

3. Smėlio-druskos barstytuvo pirkimas

Tvarkos aprašo 21.1.2. papunktyje įtvirtinta, jog „atliekama žodžiu (telefonu, tiesiogiai prekybos vietoje, vertinama internete tiekėjų skelbiama informacija apie prekių, paslaugų ar darbų kainą ir kitaip) arba raštu (CVP IS priemonėmis, elektroniniu paštu, paštu, faksu ar kitomis priemonėmis)“. Tvarkos aprašo 21.3.7.1. papunktyje numatyta, kad „laimėtoju gali būti pasirenkamas tik toks tiekėjas, kurio pasiūlymas atitinka perkančiosios organizacijos poreikius (jei

buvo rengiami pirkimo dokumentai – juose nustatytus reikalavimus) ir tiekėjo siūloma kaina nėra per didelė ir perkančiajai organizacijai nepriimtina“.

Pirkimų iniciatorė A. M. 2018 m. vasario 5 d. parengė paraišką Nr. AM 18-3 druskos-smėlio barstytuvo pirkimui. Paraiškoje nurodyta, kad bus vykdoma apklausa raštu. 2018 m. vasario 7 d. buvo raštu kreiptasi į keturis tiekėjus ir kviečiama pateikti komercinį pasiūlymą iki 2018 m. vasario 12 d. 16 val. el. paštu, kvietime nurodyta barstytuvo techninė specifikacija. Buvo gautas vienintelis pasiūlymas iš UAB „Redondra“ 2018 m. vasario 12 d. Nr. 006. Pasiūlyme pažymima, kad įrenginys pilnai atitinka pirkimo sąlygose keliamus reikalavimus, tačiau nenurodė barstytuvo siūlomos kainos. Pirkimų organizatorė A. M. 2018 m. vasario 21 d. užildė Mažos vertės pirkimo pažymą Nr. AM18-03, joje nurodė, kad tiekėjai apklausti raštu, o UAB „Redondra“ siūloma kaina yra 2980 Eur be PVM. A. M. informavo UAB „Redondra“ 2018 m. vasario 21 d. raštu Nr. VP-18/23 apie tai, kad UAB „Redondra“ pasiūlymas atitiko reikalavimus. UAB „Redondra“ 2018 m. vasario 22 d. išrašė 2980 Eur be PVM (3605.80 Eur su PVM) sąskaitą faktūrą Nr. 011. 2018 m. vasario 22 d. buvo pasirašytas Prekių perdavimo-priėmimo aktas.

Apklausa buvo vykdoma raštu, tą patvirtina viešojo pirkimo dokumentai. Nors UAB „Redondra“ komerciniame pasiūlyme nenurodė siūlomos barstytuvo kainos raštu, pirkimų organizatorė A. M. laimėtoju pripažino UAB „Redondra“.

Pastaba: Raštu informavus UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ apie audito metu nustatytus dalykus, atstovas pateikė UAB „Redondra“ pasiūlymo antrą lapą, kuriame matosi laimėjusio tiekėjo pasiūlyta kaina. Auditorius nėra tikras šio dokumento tikrumu, kadangi buvo pateiktas po audito procedūrų atlikimo.

4. Atliekų preso pirkimas

Tvarkos aprašo 21.4.4. papunktis nustato, kad „sudaryta pirkimo sutartis <...> išskyrus informaciją, kurios atskleidimas prieštarautų informacijos ir duomenų apsaugą reguliuojantiems teisės aktams arba visuomenės interesams, pažeistų teisėtus konkretaus tiekėjo komercinius interesus arba turėtų neigiamą poveikį tiekėjų konkurencijai, ne vėliau kaip per 15 dienų nuo pirkimo sutarties ar preliminariosios sutarties sudarymo ar jų pakeitimo, bet ne vėliau kaip iki pirmojo mokėjimo pagal jį pradžios Viešųjų pirkimų tarnybos nustatyta tvarka“.

Pirkimų organizatorius A. M. 2017 m. lapkričio 27 d. užpildė paraišką atliekų preso pirkimui, suderino su UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ direktoriumi, užpildė 2017 m. gruodžio 5 d. Mažos vertės pirkimo tiekėjų apklausos pažymą. Tiekėjų apklausa vykdyta raštu. UAB „Invika“ komercinis pasiūlymas buvo gautas 2017 m. gruodžio 4 d. ir pripažintas laimėtoju. Su UAB „Invika“ 2017 m. gruodžio 15 d. sudaryta Vertikalaus preso pirkimo-pardavimo sutartis

Nr. 17/23, sutarties vertė 8799 Eur be PVM (10646,79 Eur su PVM). Sutartis buvo paviėšinta tik 2018 m. sausio 4 d., t. y. ji buvo paviėšinta nesilaikant Tvarcos apraše nustatytų terminų.

5. Skaldos, žvirgždo, žvyro pirkimas

Viešųjų pirkimų įstatymo 5 straipsnio 4 dalyje įtvirtinta, kad „pasirenkant numatomos pirkimo vertės skaiėiavimo būdą, negali būti siekiama išvengti šiame įstatyme pirkimui nustatytos tvarkos taikymo“, to paties straipsnio 5 dalyje įtvirtinta, kad "Numatoma pirkimo vertė apskaiėiuojama pagal Viešųjų pirkimų tarnybos patvirtintą pirkimo vertės apskaiėiavimo metodiką", o 9 dalyje reglamentuojama, kad „neatsižvelgdama į tai, kad numatoma pirkimo vertė yra lygi mažos vertės pirkimo ribai arba ją viršija, perkanėioji organizacija turi teisę šio įstatymo nustatyta tvarka atlikti mažos vertės pirkimą atskiroms pirkimo dalims, kurių bendra vertė yra mažesnė kaip 58 000 Eur (penkiasdešimt aštuoni tūkstanėiai eurų) (be pridėtinės vertės mokesėio) to paties tipo prekių ar paslaugų sutarėių vertės, o perkant darbus – mažesnė kaip 145 000 Eur (šimtas keturiasdešimt penki tūkstanėiai eurų) (be pridėtinės vertės mokesėio)“. Be to, 26 straipsnio 1 dalis reglamentuoja, kad „perkanėioji organizacija turi parengti ir patvirtinti planuojamų atlikti einamaisiais kalendoriniais metais pirkimų planus ir pagal Viešųjų pirkimų tarnybos nustatytus reikalavimus ir tvarką Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje paskelbti planuojamų atlikti pirkimų suvestinę. Ši suvestinė turi būti paskelbta kiekvienais metais ne vėliau kaip iki kovo 15 dienos, o patikslinus planuojamų atlikti einamaisiais kalendoriniais metais pirkimų planus, – ne vėliau kaip per 5 darbo dienas“.

Viešųjų pirkimų direktoriaus 2017 m. birželio 27 d. įsakymo Nr. 1S-94 "Dėl numatomos viešojo pirkimo ir pirkimo vertės skaiėiavimo metodikos patvirtinimo" 1 punktu patvirtintos Numatomos viešojo pirkimo ir pirkimo vertės skaiėiavimo metodikos 4.1. papunktyje įtvirtinta, kad, pirkimo vertė skaiėiuojama įtraukiant visas mokėtinas sumas (nepriklausomai nuo finansavimo šaltinių) be pridėtinės vertės mokesėio (toliau – PVM), įskaitant „vertes, galinėias atsirasti dėl pirkimo sutarties pasirinkimo ir atnaujinimo galimybių“, 5 punkte įtvirtinta, kad "preliminari pirkimo vertė apskaiėiuojama rengiant pirkimų planą ir turi būti patikslinta ir užfiksuota pirkimo vykdytojo pirkimo eigą pagrindžianėiuose dokumentuose (pavyzdžiui, pirkimo paraiškoje, pirkimą vykdanėio subjekto pildomuose dokumentuose) prieš pirkimo procedūros pradėią, įvertinant, ar turi būti atliekamos pirkimų plano korekcijos“, 7 punktas nustato, kad „Pirkimo vykdytojas pirkimo vertės skaiėiavimo būdą turi pasirinkti taip, kad būtų užtikrintas Viešųjų pirkimų įstatymo <...> nuostatų dėl pirkimui nustatytos tvarkos taikymo vykdymas“ bei pateikiamas pavyzdys, kad „jei įsigyjamų paslaugų pirkimo vertė (pavyzdžiui, 100 000 Eur be PVM) neviršija supaprastintam pirkimui nustatytos ribos, taėiau pasinaudojant pirkimo sutartyje nustatytomis sutarties sąlygų

keitimo galimybėmis (pavyzdžiui, įsigyjant papildomus paslaugų kiekius) tos ribos būtų viršytos, pirkimo vykdytojas turi į tai atsižvelgti, atitinkamai apskaičiuoti pirkimo vertę ir pasirinkti aukštesnį pirkimo būdą“, 30.1 papunktyje nustatyta, kad nors pirkimo vertė yra lygi mažos vertės pirkimo ribai arba ją viršija, pirkimo vykdytojas turi teisę atlikti mažos vertės pirkimus atskiroms pirkimo dalims ir atskiriems pirkimams, „perkant to paties tipo prekes ar paslaugas – bendra šių pirkimo dalių ir pirkimų vertė yra mažesnė kaip 58 000 Eur be PVM“ ir pateikiamas pavyzdys: „pirkimo vykdytojas planuoja įsigyti to paties tipo prekių, tačiau jis nori išskaidyti šį prekių pirkimą į tris atskirus pirkimus ir per einamuosius finansinius metus sudaryti tris atskiras to paties tipo reguliaraus pobūdžio prekių pirkimo sutartis, kurių vienos numatoma vertė yra 480 000 Eur be PVM, kitų dviejų – po 10 000 Eur be PVM. Vadovaujantis metodikos 11.1 papunkčiu ir metodikos 27 punktu, šių pirkimo sutarčių vertės turi būti sumuojamos ir bendra pirkimo vertė yra 500 000 Eur be PVM (480 000+10 000+10 000), kuri viršija tarptautinio pirkimo vertės ribą. Šiuo atveju pirkimo vykdytojas mažos vertės pirkimų galėtų atlikti ne daugiau kaip už 58 000 Eur be PVM. Taigi, vienas pirkimas, kuriam planuota 480 000 Eur be PVM, turi būti vykdomas kaip tarptautinės vertės pirkimas (nebent pirkimo vykdytojas skaidytų ir šį pirkimą), o kiti du pirkimai, kuriems planuota po 10 000 Eur be PVM, gali būti vykdomi kaip mažos vertės pirkimai“.

UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ direktoriaus 2018 m. kovo 15 d. įsakymu patvirtinto 2018 m. planuojamų vykdyti pirkimų plano 19 eilutėje nurodyta, kad planuojama pirkti žvyro, smėlio, skaldos bei jų mišinių (BVPŽ 14212000-0) už 30 000 Eur. Pirkimų planas nebuvo tikslintas. Planuojamų atlikti viešųjų pirkimų suvestinės 4 eilutėje nurodyta: pirkimo tipas – tarptautiniai ir supaprastinti pirkimai, susmulkinti akmenys, skalda (BVPŽ 14210000), numatomo pirkimo apimtis – 60 000 Eur. Pirkimų iniciatorė A. M. užpildė 2018 m. balandžio 13 d. paraišką Nr. AM 18-11 skaldos, žvirgždo, smėlio, akmenų mišinio, smėlio ir žvyro mišinių, užpildų pirkimui (BVPŽ 14212000-0). Numatoma pirkimo vertė 7000 Eur be PVM 2018 m. balandžio 13 d. Mažos vertės pirkimo pažymą Nr. 18-11. Apklausa buvo vykdoma žodžiu. UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ 2018 m. balandžio 19 d. pasirašė produkcijos pirkimo-pardavimo sutartį Nr. 18-40 su UAB „Jurbarko karjerai“. Sutartis pavišinta 2018 m. gegužės 3 d.

2018 m. lapkričio 5 d. pirkimų iniciatorė D. A. užpildė pirkimo paraišką Nr. 18-6. Joje nurodyta, kad numatoma sutarties vertė 40 000 Eur be PVM. Pirkimo objektas - smėlis, gamtinis žvyras, gamtinio smėlio ir žvyro mišiniai, žvyro skaldos mišiniai ir žvirgždas (kodas BVPŽ 14210000). Numatoma sutarties trukmė 12 mėn., pirkimo sutarties pratęsimo galimybė – 12 mėn.

Įmonės direktorius 2018 m. lapkričio 9 d. įsakymu Nr. V-178/1 sudarė Viešųjų pirkimų komisiją ir įsakė jai pradėti smėlio, gamtinio žvyro, gamtinio smėlio ir žvyro mišinių, žvyro skaldos

mišinių ir žvirgždo mažos vertės pirkimą. Viešojo pirkimo komisijos 2018 m. lapkričio 9 d. protokole užfiksuota, kad „2018 m. buvome sudarę sutartį, tokiu BVPŽ prekės kodu ir tokios prekių rūšies, kurios vertė buvo 7000 Eur be PVM. Atsižvelgiant į pirkimo vertę šio pirkimo bei prieš tai buvusio, mes neviršijame pagal Viešųjų pirkimų įstatymą nurodytos mažos vertės pirkimo ribos, pirkimą galime vykdyti mažos vertės konkurso būdu. Prieš pirkimą būtina patikslinti mūsų įmonės 2018 m. mažos vertės pirkimų planą“. Taip pat buvo patvirtintos mažos vertės konkurso sąlygos, vykdančios pirkimą per CVP IS priemones.

Konkurso sąlygų 2 punkte buvo nustatyta, kad pirkimas vykdomas skelbiamos apklausos būdu, 50 punkte buvo įtvirtinta, kad sutartis sudaroma 12 mėn. laikotarpiui, su galimybe pratęsti sutartį dar 12 mėn. Pirkimo sąlygų 1 priedo „Techninė specifikacija“ 1.14 punkte buvo nustatyta, kad „Perkančioji organizacija turi teisę sutarties galiojimo laikotarpiu užsakyti (nupirkti) ne visą pasiūlyme ir pirkimo – pardavimo sutartyje numatytą orientacinį Prekių kiekį, o esant poreikiui – įsigyti iki 50 proc. didesnę nei numatytasis pasiūlyme ir pirkimo – pardavimo sutartyje orientacinis Prekių kiekis“.

UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ 2018 m. lapkričio 20 d. sudarė su UAB „Jurbarko karjerai“ birių medžiagų pirkimo – pardavimo sutartį Nr. RKP 18/37. Bendra sutarties vertė 36766 Eur be PVM. Sutarties priedai: 1.) Sutarties priedas Nr. 1, Techninė specifikacija. Sutarties priedo 1.14 punkte nustatyta, kad „Perkančioji organizacija turi teisę sutarties galiojimo laikotarpiu užsakyti (nupirkti) ne visą pasiūlyme ir pirkimo – pardavimo sutartyje numatytą orientacinį Prekių kiekį, o esant poreikiui – įsigyti iki 50 proc. didesnę nei numatytasis pasiūlyme ir pirkimo – pardavimo sutartyje orientacinis Prekių kiekis“. 2.) Pasiūlymo forma.

Sutarties priedo 1.14 punkte nustatyta galimybė leido UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ „esant poreikiui – įsigyti iki 50 proc. didesnę nei numatytasis pasiūlyme ir pirkimo – pardavimo sutartyje orientacinis Prekių kiekis“. Taigi, galima daryti išvadą, kad ši nuostata leido UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ nusipirkti pagal šią sutartį reikalingų prekių, kurių bendra vertė galėjo siekti iki pusės sutarties vertės, t. y. iki 18383 Eur. UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ turėjo galimybę, esant poreikiui, pagal šią sutartį įsigyti prekių, kurių bendra vertė galėjo siekti iki 55 149 Eur be PVM.

Pagal 2018 m. balandžio 19 d. produkcijos pirkimo-pardavimo sutartį Nr. 18-40 ir 2018 m. lapkričio 20 d. birių medžiagų pirkimo – pardavimo sutartį Nr. RKP 18/37 UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ turėjo galimybę įsigyti to paties tipo prekių, kurių bendra vertė galėjo siekti iki 62 149 Eur be PVM.

Atsižvelgiant į tai, kas aukščiau išdėstyta, galima daryti išvadą, kad Viešojo pirkimo komisija, vykdžiusi šį viešąjį pirkimą, netinkamai apskaičiavo pirkimo vertę, tuo būdu pirkimo daliai, viršijančiai 58 000 be PVM vertę, turėjo taikyti kitą Viešųjų pirkimų įstatyme numatytą pirkimo būdą. Pirkimo vertė skaičiuojama įtraukiant visas mokėtinas sumas be pridėtinės vertės mokesčio, įskaitant vertes, galinčias atsirasti dėl pirkimo sutarties pasirinkimo ir atnaujinimo galimybių. Šiuo atveju, komisija įvertinusi tai, kad jau buvo sudaryta pirkimo – pardavimo sutartis dėl to paties tipo prekių už 7 000 Eur be PVM, tvirtindama viešojo pirkimo sąlygas, turėjo įvertinti ne tik galimybę pratęsti sutartį dar 12 mėn., bet ir galimybę įsigyti reikiamų prekių iki 50 proc. didesniu kiekiu nei numatytasis pasiūlyme ir pirkimo – pardavimo sutartyje, vertę.

UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“ turėjo teisę atlikti mažos vertės pirkimus perkant to paties tipo prekes, kurių bendra pirkimo dalių ir pirkimų vertė buvo mažesnė kaip 58 000 Eur be PVM.

Nustatyta atveju, kai sudarius su UAB „Censitor“ Audito atlikimo sutartį 2017 m. spalio 25 d. Nr. 220/17 anksčiau nei buvo parengta ir suderinta 2017 m. lapkričio 2 d. Pirkimo paraiška, buvo nesilaikyta Įmonės Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo 8 ir 9 punktuose nustatytos tvarkos. Pirkimų organizatorius A. J., nesuderindamas 2018 sausio 12 d. paraiškos Nr. AJ-205 Įmonėje nustatyta tvarka, parengdamas 2018 m. sausio 2 d. Mažos vertės pirkimo tiekėjų apklausos pažymą Nr. 205, nesilaikė Įmonės viešųjų pirkimų organizavimo tvarkos aprašo 18 ir 22 punktų reikalavimų, o transporto priemonės pirkimo - pardavimo sutartį sudarė (pasirašė) neturėdamas įgaliojimų veikti juridinio asmens vardu.

UAB „Raseinių šilumos tinklai“ vertinimui buvo atrinktos septynios viešųjų pirkimų dokumentų bylos. Įmonės direktoriaus 2015 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. (1.2)-1-39 buvo patvirtintos Supaprastintų viešųjų pirkimų taisyklės (toliau-Supaprastintų pirkimų taisyklės), o nuo 2018 m. kovo 5 d. direktoriaus įsakymu Nr. (1.2)-1-27 patvirtintos Mažos vertės pirkimų taisyklės (toliau-Pirkimų taisyklės) ir direktoriaus 2018 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. (1.2)-1-27 patvirtintas viešųjų pirkimų tvarkos aprašas. Atlikus audito procedūras nustatyta:

1. Įmonė 2018 m. gegužės – birželio mėnesiais vykdė Biokatilų remonto darbų su jiems priklausančiomis medžiagomis pirkimą. Pirkimų iniciatorius meistras G. K. 2018 m. birželio 1 d. pateikė paraišką darbų pirkimui, kurioje nurodė, kad nėra aišku, kiek gali prireikti šalinti gedimų ir nurodė maksimalią planuojamos sudaryti sutarties vertę metams 20 000 Eur (be PVM), su galimybe pratęsti dar du kartus, su sąlyga, kad nebus viršyta maksimali planuojama sutarties vertė. Tačiau planuojama sutarties vertė nepagrįsta perkančiojo subjekto dokumentuose, t.y. Įmonės 2018 metų

viešųjų pirkimų plane šis pirkimas nenumatytas. Tiekėjų apklausa vykdyta raštu vadovaujantis Pirkimų taisyklių 20.1.1; 20.2.1.b), 20.2.2 b) nuostatomis, kad, „jei numatoma pirkimo sutarties vertė yra mažesnė kaip 20 000 Eur (be PVM) prekių ir/ar paslaugų pirkimo atveju“ pirkimas gali būti vykdomas neskelbiamos apklausos būdu, apklausiant ne mažiau kaip tris tiekėjus. Apklausa atliko ir tiekėjų apklausos pažymą 2018 m. birželio 28 d. parengė pirkimų organizatorius M. S. Laimėtoju pripažintas tiekėjas UAB „Aksioma servisas“, pasiūlęs katilų remonto paslaugas pagal įvairių keičiamų (remontuojamų) įrenginių dalių ar detalių sąrašą už 258 406,80 Eur (be PVM). Sutartis su laimėtoju pasirašyta 2018 m. liepos 12 d., kurioje numatyta, kad maksimali pirkimo sutarties vertė (be PVM) per trejus metus priklausys nuo vykdant pirkimo sutartį nupirktų paslaugų kiekio, bet ne daugiau kaip 20 000 Eur (be PVM). Sutartis CVP IS pavišinta 2019 m. sausio 24 d., t. y. praėjus daugiau kaip šešioms mėnesiams nuo sutarties sudarymo. Įmonės 2018 metų pirkimų registracijos žurnale užregistruotos pirkimo sutarties vertė nurodyta 258 406,80 Eur vertė, neatitinkanti sutartyje nurodytai 20 000 Eur sumai.

Įmonė raštu paaiškino, kad registracijos žurnale padaryta techninė klaida, turėjo būti 20 000 Eur sumai.

2. Įmonė 2017 metais pirko teisinės paslaugas, 2017 m. sausio 26 d. atliko apklausą žodžiu ir pagal tiekėjo Advokatų profesinė bendrija Sviderskis, Kaminskienė ir partneriai pateiktą pasiūlymą 50,0 Eur (be PVM) už vieną teisinės paslaugos valandą 2017 m. sausio 30 d. sudarė teisinių paslaugų sutartį. Įmonės 2017 metų pirkimų plane šis pirkimas nesuplanuotas, nenumatyta maksimali planuojama lėšų suma šiai paslaugai įsigyti. Pirkimo sutartis CVP IS pavišinta tik 2018 m. spalio 18 d.

3. Įmonė 2018 metais pirko teisinės paslaugas, 2018 m. spalio 2 d. paraiškoje nurodė paslaugos apimtis 120 val., maksimalią planuojamos sudaryti sutarties vertę 6 000 Eur (be PVM), sutarties trukmę vieniems metams, su galimybe pratęsti du kartus po 12 mėnesių. Pirkimo būdą parinko pagal Pirkimų taisyklių 20.2.1 a) punktą „apklausiant vieną tiekėją, jei prekių ar paslaugų pirkimo sutarties vertė neviršija 10 000 Eur (be PVM)“. Mūsų manymu, pirkimų organizatorius parinko netinkamą pirkimo būdą, nes maksimali sutarties vertė su numatytais pratėsimais viršijo 10 000 Eur sumą ir sudarė (3x6000 Eur) 18 000 Eur. Todėl pirkimo būdas turėjo būti parinktas vadovaujantis Pirkimų taisyklių 20.2.1. b) punktą „apklausiant ne mažiau kaip tris tiekėjus“. Pirkimo būdo pasirinkimą lemia pirkimo vertė ir specialiosios sąlygos, numatytos Pirkimų taisyklėse. Pirkimo vertė turi būti apskaičiuojama vadovaujantis Viešųjų pirkimų direktoriaus 2017 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. IS-94 "Dėl numatomos viešojo pirkimo ir pirkimo vertės skaičiavimo metodikos patvirtinimo" 1 punktu patvirtintos Numatomos viešojo pirkimo ir pirkimo vertės

skaičiavimo metodikos nuostatomis, kad „pirkimo vertė skaičiuojama įtraukiant visas mokėtinas sumas (nepriklausomai nuo finansavimo šaltinių) be pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM), įskaitant vertes, galinčias atsirasti dėl pirkimo sutarties pasirinkimo ir atnaujinimo galimybių“. Įmonės 2018 metų pirkimų plane šis pirkimas nebuvo planuotas. 2018 m. spalio 8 d. teisinių paslaugų pirkimo sutartis Nr. 8-8/RŠ/18 su Advokatų profesine bendrija Smart Continent Legal CVP IS pavišinta tik 2019 m. sausio 24 d.

4. Įmonė 2017 m. rugpjūčio 28 d. iš privataus asmens pirkė naudotą automobilį Volkswagen Cady už 11 600 Eur. Apklausa vykdyta raštu, apklausiant tris tiekėjus. 2017 metų pirkimų plane šis pirkimas neplanuotas.

5. Įmonė 2018 m. gegužės 2 d. įsigijo naudotą mikroautobusą VW Transporter Caravelle už 9 950 Eur iš UAB „Žvirzdė“. 2018 m. balandžio 18 d. Paraiškoje mikroautobusui įsigyti numatyta maksimali planuojamos sudaryti sutarties vertė 10 000 Eur. Pakvietimai pateikti pasiūlymus raštu išsiųsti trims tiekėjams. Pasiūlymus pateikė trys tiekėjai, du pasiūlymai buvo atmesti, nes vieno iš jų pasiūlymas buvo užpildytas netinkamai, o kito siūlytas lengvasis automobilis, bet ne mikroautobusas. 2018 metų pirkimų plane šis pirkimas neplanuotas. 2018 m. gegužės 2 d. sutartis pavišinta CVP IS tik 2019 m. sausio 23 d., tačiau pavišintos sutarties kaina 12039,5 Eur neatitinka pirkimo dokumentuose (PVM sąskaitoje – faktūroje) nurodytai 9 950 Eur kainai.

Įmonė raštu paaiškino, kad padaryta techninė klaida, sudvigubintas PVM.

6. Įmonė 2017 metais vykdė supaprastintą atvirą konkursą CVP IS priemonėmis ratinio ekskavatoriaus – krautvo įsigijimui. Pasiūlymus pateikė trys tiekėjai, laimėtoju pripažintas UAB „Judrės medis“. Sutartis pasirašyta 2017 m. balandžio 7 d. su laimėtoju ir „Swedbank lizingas“ 5 metų laikotarpiui. Sutartyje numatyta turto įsigijimo kaina – 80 000 Eur (be PVM). Sutartis CVP IS pavišinta 2018 m. liepos 10 d., t.y. praėjus 15 mėnesių.

7. Įmonė 2017 metais vykdė supaprastintą atvirą konkursą CVP IS priemonėmis kalibruotos medžio skiedros įsigijimui (kuro kiekis – 15 tne). Skelbimas paskelbtas 2017 m. rugpjūčio 24 d. CVP IS ir UAB „Raseinių šilumos tinklai“ internetiniame puslapyje. Gautas vienas pasiūlymas iš UAB „Rodarta“. Pasiūlyme nurodyta kaina – 260 Eur (be PVM) už vieną tne kalibruotos medžio skiedros. Sutartis NR. 8-12/R6/17 su UAB „Rodarta“ pasirašyta 2017 m. rugsėjo 20 d. Pirkimas buvo vykdomas vadovaujantis „Įmonių, veikiančių energetikos srityje, energijos ar kuro, kurių reikia elektros ir šilumos energijai gaminti, pirkimų taisyklės (toliau – Taisyklės)“⁷, galiojanti

⁷ LR Vyriausybės 2014-07-22 nutarimas Nr.741 „Dėl įmonių, veikiančių energetikos srityje, energijos ar kuro, kurių reikia elektros ir šilumos energijai gaminti, pirkimų taisyklių patvirtinimo“

suvestinė redakcija (nuo 2016-08-30). Šiose Taisyklėse numatyta viešinti tik kuro pirkimo ataskaitą. Pirkimo ataskaita paviėšinta 2017 m. rugsėjo 21 d., Nr. 1/2017.

UAB „Raseinių autobusų parkas“ vertinimui buvo atrinkta aštuonios viešųjų pirkimų dokumentų bylos. Įmonės direktoriaus 2017 m. rugpjūčio 17 d. įsakymu Nr. (1.4)V-19 patvirtintos Mažos vertės pirkimų taisyklės, o 2017 m. rugpjūčio 17 d. įsakymu Nr. (1.4)V-20 buvo patvirtintas Viešųjų pirkimų organizavimo tvarkos aprašas. Atlikus audito procedūras nustatyta:

1. Reklamos laikraštyje sutartis

2017 liepos 17 d. UAB „Raseinių autobusų parkas“ sudarė reklamos laikraštyje sutartį su UAB „Naujas Rytas“ Nr. 2017/07/17. CVP IS paskelbta, kad sutartis sudaryta už 9848,0 eurus. Sutartis CVP IS paskelbta tik 2018-10-11.

Viešųjų pirkimų įstatymo (redakcija nuo 2017-07-01) 26 straipsnio 1 dalis ir Komunalinio sektoriaus pirkimų įstatymo 38 straipsnio 1 dalys reglamentuoja, kad perkančioji organizacija ar perkantysis subjektas turi parengti ir patvirtinti planuojamų atlikti einamaisiais kalendoriniais metais pirkimų planus. 2017 m. Įmonės pirkimų planas patvirtintas 2017 m. sausio 30 d. direktoriaus įsakymu Nr.(1.4)V-5 „Dėl UAB „Raseinių autobusų parkas“ 2017 metų viešųjų pirkimų plano patvirtinimo“.

Pirkimų plane reklamos laikraštyje pirkimas nėra numatytas. Reklamos laikraštyje pirkimas tai pat nėra užregistruotas 2017 m. įmonės viešųjų pirkimų konkurso dokumentų registre. Kadangi pirkimų plane nėra numatyta reklamos laikraštyje pirkimo, pirkimų organizatorius negalėjo teikti šios paslaugos pirkimo paraiškos, o įstaigos vadovas negalėjo leisti jos pirkti. Tačiau įmonė 2017 m. liepos 11 d. teikė pirkimo paraišką. Paraišką patvirtino įmonės direktorius Šarūnas Bartkus. Pirkimas buvo vykdomas žodžiu, pasiūlymus pateikti kviestas vienas tiekėjas.

Pirkimų organizatoriaus pateiktoje paraiškoje nėra nurodytos reklamos laikraštyje pirkimui palnuojamos lėšos, nors Viešųjų pirkimų įstatymo 45 straipsnio 1 dalies 5 punktas nurodo, kad tiekėjo pasiūlyta kaina yra nepriimtina, jeigu ji viršija perkančiosios organizacijos pirkimui skirtas lėšas, nustatytas ir užfiksuotas perkančiosios organizacijos rengiamuose dokumentuose prieš pradėdant pirkimo procedūrą. Įmonė nuspręsti dėl jos suplanuotos pirkimui skirtinos lėšų sumos nustatymo ir jos dydžio turi planuodama pirkimą, o jos valia turi būti aiškiai išreikšta dokumentuose, parengtuose iki viešojo pirkimo procedūrų vykdymo stadijos, t. y. iki įmonei paskelbiant apie pirkimą.

2017-07-17 sudarytoje reklamos laikraštyje sutartyje neužfiksuota šios paslaugos kaina ir darbų apimtys. Viešųjų pirkimų įstatymo 87 straipsnio 1 dalies 2 punktas reglamentuoja, kad pirkimo sutartyje turi būti nustatyta perkamos prekės, paslaugos ar darbai, preliminarus, o jeigu

įmanoma – tikslus jų kiekis. Reklamos laikraštyje sutarties 2.2 punkte numatoma apmokėti reklamos vykdytojui pagal taikomus reklamos įkainius, tačiau sutartyje įkainiai neužfiksuoti.

2. Naudoto automobilio su įgarsinimo įranga pirkimas

2017 m. rugsėjo 1 d. sudaryta transporto priemonės pirkimo- pardavimo sutartis tarp UAB „Raseinių autobusų parkas“ ir Remigijaus Ačo labdaros ir paramos fondo. CVP IS paskelbta, kad sutartis sudaryta už 4000,0 Eur. Sutartis CVP IS paskelbta tik 2018-11-19, t.y. praleidus sutarčių viešinimo terminus. Naudoto automobilio su įgarsinimo aparatūra pirkimo sąlygos patvirtintos Įmonės direktoriaus 2017 m. sausio 30 d. įsakymu Nr. V-6 sudarytos viešųjų pirkimų komisijos 2017 m. rugpjūčio 22 d. posėdžio protokolu Nr.21 „Apklaustos būdu atliekamo mažos vertės pirkimo „Naudoto automobilio su įgarsinimo aparatūra pirkimas“. Pasiūlyta kreiptis į vieną tiekėją raštu. Komisija pritarė naudoto automobilio su įgarsinimo aparatūra pirkimo sąlygoms. Naudoto automobilio su įgarsinimo aparatūra mažos vertės pirkimo dokumentų 2.1 punkte nurodoma, kad įmonė perka vieną naudotą automobilį su įgarsinimo aparatūra. Reikalavimai perkamai prekei pateikti techninėje specifikacijoje, tačiau techninėje specifikacijoje reikalavimo įgarsinimo aparatūrai nėra pateikta. Naudoto automobilio techninėje specifikacijoje reikalavimas, kad automobilio pagaminimo metai būtų nuo 2000 iki 2003 metų, galimai nepagrįstai riboja tiekėjų konkurenciją.

2017 m. rugpjūčio 17 d. direktoriaus įsakymu Nr. (1.4)V-20 patvirtinto Viešųjų pirkimų organizavimo tvarkos aprašo 8.1 punkte reglamentuota, kad pirkimų iniciatorius, inicijuodamas pirkimą, atlieka rinkos tyrimą. Šiuo atveju rinkos tyrimas nebuvo atliktas ir nebuvo analizuota, už kokią kainą pagal tokius reikalavimus galima nupirkti naudotą automobilį. Todėl galimai neracionaliai panaudotos įmonės lėšos, pažeidžiant Viešųjų pirkimų įstatymo 17 straipsnio 2 dalies 1 punkto nuostatas, kad prekėms, paslaugoms ar darbams įsigyti skirtos lėšos būtų naudojamos racionaliai.

3. Keturių naujų autobusų pirkimas

2017 m. birželio 9 d. sudaryta pirkimo-pardavimo sutartis Nr.01 tarp UAB „Raseinių autobusų parkas“ ir ūkio subjektų grupės: UAB „Anre“ ir Swedbank lizingas. Viešųjų pirkimų tarnyba atliko šios sutarties neplaninį vertinimą ir 2018-01-17 pateikė išvadą Nr. 4S-83. Išvadoje nustatyta, kad įmonė sutartį pavišino 2017 m. birželio 27 d. (per 18 d. nuo sutarties sudarymo), tuo pažeidė Viešųjų pirkimų įstatymo 18 straipsnio 11 dalies reikalavimus. Viešųjų pirkimų įstatymo 30 straipsnyje nustatyta, kad sutarties įvykdymo užtikrinimas turi galioti visą sutarties galiojimo laikotarpį, todėl pirkimo vykdytojas turi pareigą užtikrinti tinkamą sutarties vykdymo priežiūrą. Vykdam sutartį nebuvo vadovaujamosi sutarties 17.1 punkto nuostatomis, o

tiekejo pateiktas sutarties įvykdymo užtikrinimas galiojo trumpiau negu nustatyta sutartyje, todėl Viešųjų pirkimų tarnyba konstatavo, kad pirkimo vykdytojas netinkamai vykdė sutarties priežiūrą ir pažeidė Viešųjų pirkimų įstatymo 30 straipsnio 1 dalį ir 3 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą skaidrumo principą. Taip pat tiekėjas neįvykdė dalies sutartinių įsipareigojimų- nepravedė mokymų, o pirkimo vykdytojas neužtikrino tinkamos sutarties vykdymo priežiūros.

UAB „Raseinių autobusų parkas“ atstovas informavo, kad 4-ių naujų autobusų pirkimo dokumentus tikrina Specialiųjų tyrimų tarnyba, todėl Kontrolės ir audito tarnyba šio pirkimo neaudituos.

4. Teisinių paslaugų pirkimas

2017-08-14 UAB „Raseinių autobusų parkas“ sudarė paslaugų pirkimo sutartį Nr. TPN-27 (mažos vertės pirkimų aprašo ir viešųjų pirkimų darbo tvarkos aprašo paslaugos pirkimas) su Advokatų profesine bendrija Kaminskienė ir partneriai „Protego“. CVP IS paskelbta, kad sutartis sudaryta už 2600,0 Eur. Sutartis CVP IS paskelbta tik 2018-10-10, t. y. pažeidžiant teisės aktais nustatytus viešinimo terminus.

Įmonės direktoriaus 2017 m. sausio 30 d. įsakymu Nr.(1.4)V-5 patvirtintame 2017 metų viešųjų pirkimų plane minėtos paslaugos pirkimas nėra numatytas, taip pat nėra užregistruotas 2017 m. įmonės viešųjų pirkimų konkurso dokumentų registre. Kadangi pirkimų plane nėra numatyta mažos vertės pirkimų aprašo ir viešųjų pirkimų darbo tvarkos aprašo paslaugos pirkimo, pirkimų organizatorius negalėjo teikti šios paslaugos pirkimo paraiškos, o įstaigos vadovas negalėjo leisti jos pirkti. Tačiau įmonė 2017 m. rugpjūčio 11 d. teikė pirkimo paraišką, ją patvirtino įmonės direktoriaus pavaduotojas, pavaduojantis direktorių R. V. 2017-08-11. Pirkimas buvo vykdomas žodžiu, pasiūlymus pateikti kviestas vienas tiekėjas. Pirkimų organizatoriaus pateiktoje paraiškoje nėra nurodytos šios paslaugos pirkimui skiriamos lėšos, nors Viešųjų pirkimų įstatymo 45 straipsnio 1 dalies 5 punktas nurodo, kad tiekėjo pasiūlyta kaina yra nepriimtina, jeigu ji viršija perkančiosios organizacijos pirkimui skirtas lėšas, nustatytas ir užfiksuotas perkančiosios organizacijos rengiamuose dokumentuose prieš pradedant pirkimo procedūrą. Įmonė nuspręsti dėl jos suplanuotos pirkimui skirtos lėšų sumos nustatymo ir jos dydžio turi planuodama pirkimą, o jos valia turi būti aiškiai išreikšta dokumentuose, parengtuose iki viešojo pirkimo procedūrų vykdymo stadijos, t. y. iki įmonei paskelbiant apie pirkimą.

2018 m. balandžio 24 d. Įmonė sudarė paslaugų teikimo sutartį Nr. TPN-9 (asmens duomenų apsaugos pareigūno ir susijusios paslaugos pirkimas) su Advokatų profesine bendrija Kaminskienė ir partneriai „Protego“. CVP IS paskelbta, kad sutartis sudaryta už 2880,0 Eur. Sutartis CVP IS paskelbta tik 2018-10-29, t.y. pažeidžiant teisės aktais nustatytus viešinimo terminus. Įmonės

direktoriaus 2018 m. kovo 16 d. įsakymu Nr.(1.4)V-4 patvirtintame 2018 metų viešųjų pirkimų plane minėtas pirkimas nesuplanuotas, taip pat pirkimas neužregistruotas 2018 m. įmonės viešųjų pirkimų konkurso dokumentų registre, nors Įmonės Viešųjų pirkimų organizavimo tvarkos aprašo 28 punktas reglamentuoja, kad kiekvieną perkančiosios organizacijos pirkimą pirkimų administratorius registruoja atliktų pirkimų registracijos žurnale.

2017 m. rugpjūčio 17 d. direktoriaus įsakymu Nr. (1.4)V-20 patvirtinto Viešųjų pirkimų organizavimo tvarkos aprašo 20 punktas reglamentuoja, kad „prekių, paslaugų ir darbų pirkimo procedūros gali būti pradėdamos, jeigu pirkimas yra įtrauktas į tam tikrų metų perkančiosios organizacijos numatomų vykdyti pirkimų planą“, 23 punktas reglamentuoja, kad „tuo atveju, kai inicijuojamas pirkimų plane nenumatytas pirkimas, paraiškoje papildomai nurodomos priežastys, dėl kurių pirkimo nebuvo galima numatyti pirkimų plano sudarymo metu“. Paraiškoje teigiama, kad pirkimas įtrauktas į pirkimų planą. Kadangi pirkimų plane nėra numatyta asmens duomenų apsaugos pareigūno ir susijusios paslaugos pirkimo, pirkimų organizatorius negalėjo teikti šios paslaugos pirkimo paraiškos, o įstaigos vadovas negalėjo leisti jos pirkti. Tačiau įmonė nesivadovavo įmonės pirkimų organizavimo tvarka ir 2018-04-30 teikė pirkimo paraišką, ją patvirtino įmonės direktorius Vladislovas Šimaitis 2018-04-30. Pirkimas buvo vykdomas žodžiu, pasiūlymus pateikti kviestas vienas tiekėjas. Pažymėtina, kad paslaugos pirkimo sutartis sudaryta ankčiau (2018-04-24), negu pateikta pirkimo paraiška (2018-04-30). Paraiškoje nurodyta kad pirkimui numatoma skirti 530,0 Eur, o toliau paraiškoje teigiama, kad biudžete numatyta 9000,0 Eur, o sutartis sudaryta 2880,0 Eur sumai.

UAB „Raseinių vandenys“ vertinimui buvo atrinkta dvidešimt viešųjų pirkimų dokumentų bylų. Įmonės direktoriaus 2017 m. vasario 15 d. įsakymu Nr. (7.1)-VI-7 buvo patvirtintos Supaprastintų viešųjų pirkimų taisyklės (toliau-Supaprastintų pirkimų taisyklės), nuo 2017 m. liepos 10 d. direktoriaus įsakymu Nr. (7.1)-VI-43 patvirtintos Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašas (toliau-Aprašas 2017) ir direktoriaus 2018 m. rugpjūčio 14 d. įsakymu Nr. (7.1)-VI-24 patvirtintas nauja redakcija Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašas (toliau-Aprašas 2018).

Atlikus audito procedūras nustatyta:

1. Įmonė 2017 metais įsigijo naudotą krovinį automobilį Fiat Ducato. Pirkimo būdas – mažos vertės pirkimas, apklausa raštu, nurodyta 2017-03-29 Pirkimo paraiškoje Nr. 1. Numatoma maksimali pirkimo vertė – 6945,0 Eur be PVM. Pirkimą atliko direktoriaus 2016-02-08 įsakymu Nr. (7.1)-VI-5 paskirtas pirkimo organizatorius. Kvietimai pateikti pasiūlymus išsiųsti 2017-03-30 trims tiekėjams. Pasiūlymus pateikė du tiekėjai. 2017-04-07 sudaryta sutartis su UAB „Aurelinas“. Sutarties vertė – 7750,0 Eur be PVM. Įmonė sudarė sutartį su tiekėju, kurio pateiktas pasiūlymas

neatitiko Pirkimo paraiškoje nustatytos maksimalios planuojamos sudaryti pirkimo sutarties vertės (6945,0 Eur be PVM), ir tuo pažeidė Supaprastintų pirkimo taisyklių 8.10.6 ir 8.12.5 nuostatas: „tikrina, ar visų tiekėjų pasiūlytos ne per didelės kainos“; „visų tiekėjų, kurių pasiūlymai neatmesti dėl kitų priežasčių, buvo pasiūlytos per didelės, Organizacijai nepriimtinos kainos“. Sutartis pavišinta tik 2018-08-27.

2. Įmonė 2017-10-02 sudarė Reklamos internetiniame portale sutartį su MB „Pergalės strategija“. 2017-09-18 Pirkimo paraiškoje numatyta maksimali planuojamos sudaryti sutarties vertė nurodyta 3000,0 Eur be PVM, tačiau lėšos 2017 metų viešųjų pirkimų plane nebuvo planuotos. Įmonė pažeidė Viešųjų pirkimų įstatymo (redakcija nuo 2017-07-01) 26 straipsnio 1 dalies⁸ nuostatas, kadangi neįtraukė pirkimo į 2017 metų viešųjų pirkimų planą.

3. Įmonė 2018 m. balandžio mėnesį vykdė mažos vertės pirkimą dėl Automobilio MAN remonto po avarijos. Pirkimą atliko direktoriaus 2017-06-02 įsakymu Nr. (7.1)-V1-36 paskirtas pirkimo organizatorius. 2018-04-18 Pirkimo paraiškoje nurodyta maksimali planuojamos sudaryti pirkimo sutarties vertė 21 000 Eur be PVM. Pasiūlymus raštu pateikė trys tiekėjai, laimėtoju pripažintas UAB „Dafta“, pasiūlęs mažiausią kainą – 19337,17 Eur be PVM. Sutartis su laimėtoju sudaryta 2018-06-15, tačiau sutarties turinys labai abstraktus, joje nenumatyti konkretūs su pirkimo objektu numatyti darbai, bet įvardinta, kad sutartis yra ilgalaikė transporto priemonių remonto, techninio aptarnavimo, diagnostikos pirkimo-pardavimo sutartis, sutarties galiojimas iki 2019-06-15. Sutartis teisės aktų nustatyta tvarka nepavišinta. Už automobilio MAN remontą sumokėta 23 397,98 Eur su PVM pagal UAB „Dafta“ išrašytą 2018-06-06 sąskaitą – faktūrą Nr. 24333, t. y. anksčiau nei buvo pasirašyta sutartis. Sutartis teisės aktų nustatyta tvarka nepavišinta.

4. Įmonė 2018 metais pirkė Ariogalos miesto valymo įrenginių dumblo sutvarkymo darbus už 26 250,0 Eur be PVM. 2018-04-16 Pirkimo paraiškoje Nr. 3 nurodyta maksimali planuojamos sudaryti pirkimo sutarties vertė 26 500 Eur be PVM, Tačiau planuojama sutarties vertė nepagrįsta perkančiojo subjekto dokumentuose, t.y. Įmonės 2018 metų viešųjų pirkimų plane šis pirkimas numatytas, neįvardijant numatomos paslaugų apimtys (Įmonės 2018 metų viešųjų pirkimų plano 39 eilutė).

5. Įmonė 2018 metais pirkė įvairias konsultavimo bei teisinės paslaugas. 2018 metų viešųjų pirkimų plane numatyta 12 000 Eur be PVM šioms paslaugoms įsigyti. Tačiau iš Įmonės pateiktų trijų Mažos vertės pirkimo apklausos pažymų matyti, kad Įmonė pirkė identišką Viešųjų pirkimų konsultacines paslaugas tuo pačiu BVPŽ kodu 79418000-7 tris kartus iš vieno tiekėjo Advokatų

⁸ Perkančioji organizacija turi parengti ir patvirtinti planuojamų atlikti einamaisiais kalendoriniais metais pirkimų planus <...> ir paskelbti planuojamų atlikti pirkimų suvestinę. Ši suvestinė turi būti paskelbta kiekvienais metais ne vėliau kaip iki kovo 15 dienos, o patikslinus planuojamų atlikti einamaisiais metais kalendoriniais metais pirkimų planus, - ne vėliau kaip per 5 darbo dienas“;

profesinė bendrija Smart Continent Legal už 18 000 Eur be PVM (2018-06-04, 2018-08-24, 2018-10-01). Mūsų manymu, pirkimų organizatorius parinko netinkamą pirkimo būdą, nes trijų pirkimų vertė sudarė (3x6000 Eur) 18 000 Eur be PVM, todėl pirkimo būdas turėjo būti parinktas vadovaujantis Aprašo 2017 29.ir 29.1 punktų nuostatomis, kad „neskelbiant apie mažos vertės pirkimą, kai netenkinama nei viena iš Aprašo 28.1 – 28.19 punktuose nurodytų sąlygų, kreipiantis ne mažiau kaip į tris tiekėjus, gali būti perkama šiais atvejais: 29.1. atliekami mažos vertės pirkimai, kai prekių ar paslaugų pirkimo vertė nuo 15 000 Eur (penkiolikos tūkstančių eurų) be PVM iki 50 000 Eur (penkiasdešimt tūkstančių eurų) be PVM, o darbų vertė nuo 15 000 Eur (penkiolikos tūkstančių eurų) be PVM iki 90 000 Eur (devyniasdešimt tūkstančių eurų) be PVM“. Numatomo pirkimo vertė turi būti apskaičiuojama vadovaujantis Viešųjų pirkimų direktoriaus 2017 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. 1S-94 "Dėl numatomos viešojo pirkimo ir pirkimo vertės skaičiavimo metodikos patvirtinimo" 1 punktu patvirtintos Numatomos viešojo pirkimo ir pirkimo vertės skaičiavimo metodikos 5 ir 7 punktų nuostatomis, kad "preliminari pirkimo vertė apskaičiuojama rengiant pirkimų planą ir turi būti patikslinta ir užfiksuota pirkimo vykdytojo pirkimo eigą pagrindžiančiuose dokumentuose (pavyzdžiui, pirkimo paraiškoje, pirkimą vykdančio subjekto pildomuose dokumentuose) prieš pirkimo procedūros pradžią, įvertinant, ar turi būti atliekamos pirkimų plano korekcijos“, 7 punktas nustato, kad „Pirkimo vykdytojas pirkimo vertės skaičiavimo būdą turi pasirinkti taip, kad būtų užtikrintas Viešųjų pirkimų įstatymo <...> nuostatų dėl pirkimui nustatytos tvarkos taikymo vykdymas“. Sudarytos sutartys paviešintos teisės aktų nustatyta tvarka.

IŠVADOS

Tikrinimo rezultatai atskleidė Įmonėse esančius sisteminius ir nuolatinius viešųjų pirkimų organizavimo, vykdymo tvarkos ir veiklos trūkumus ir pažeidimus, nepakankamą viešųjų pirkimų ir sudarytų viešojo pirkimo-pardavimo sutarčių vykdymo priežiūrą bei vidinę kontrolę.

Atsižvelgiant į nustatytus Viešųjų pirkimų ir Komunalinio sektoriaus pirkimų įstatymų ir Įmonėse patvirtintų taisyklių pažeidimus, Įmonės turėtų tobulinti vidinę viešųjų pirkimų vykdymo sistemą, stiprinti pirkimus atliekančių asmenų kompetencijas, viešųjų pirkimų ir sudarytų viešojo pirkimo-pardavimo sutarčių vidinę kontrolę.

1. Įmonės pažeidė Viešųjų pirkimų įstatymo 26 straipsnio 1 dalies bei Komunalinio sektoriaus pirkimų įstatymo 38 straipsnio 1 dalies nuostatas, kadangi dalies pirkimų neįtraukė į 2017 – 2018 metų planuojamų pirkimų planus;

2. Įmonės, vykdydamos mažos vertės pirkimus apklausos žodžiu būdu, kai kuriais atvejais nesivadovauja savo patvirtintų taisyklių ir kitų teisės aktų nuostatomis, atsižvelgiant į tai, kad nerengiamos pirkimų paraiškos, nepildomos tiekėjų apklausos pažymos, pirkimo dokumentai ir kt. (UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“);
3. Įmonių viešųjų pirkimų organizavimo proceso etapai nėra pakankamai aiškiai reglamentuoti (pavyzdžiui, nėra aiškiai apibrėžta rinkos tyrimo atlikimo tvarka, rinkos tyrimą atliekančių darbuotojų kompetencijos ribos ir pan.), o jei jie ir reglamentuoti, tačiau nevykdomi;
4. Dalis Įmonių kai kuriais atvejais pavėluotai viešino arba visai neviešino informacijos apie sudarytas viešųjų pirkimų sutartis, laimėjusių dalyvių pasiūlymus, o tai apribojo suinteresuotų subjektų galimybę savalaikiai gauti aktualią informaciją apie Įmonių vykdomų viešųjų pirkimų rezultatus;
5. Dalis Įmonių, vertindamos tiekėjų pasiūlymus, nevertino, ar pasiūlymai atitinka Įmonės poreikius, ar tiekėjo sūloma kaina nėra per didelė ir Įmonei nepriimtina;
6. Visose įmonėse nesukurtas pakankamai efektyvus Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnybos įstatymo nuostatų vykdymo kontrolės mechanizmas, nes dalis Įmonių viešųjų pirkimų komisijų narių, pirkimų organizatorių nepateikė viešųjų ir privačių interesų deklaracijų, arba pateikė jas pavėluotai;
7. Viešųjų pirkimų sistemos efektyviam funkcionavimui didelę įtaką daro ir pirkimus planuojančių ir atliekančių darbuotojų gebėjimai. Įmonės neskiria reikiamo dėmesio viešiesiems pirkimams, nes, be kitų funkcijų, viešųjų pirkimų funkciją priskiria darbuotojams kaip papildomą, todėl nesiekia kaupti ir valdyti būtinųjų kompetencijų šioje srityje. Viešųjų pirkimų specialistams būtina turėti reikiamų įgūdžių, kad galėtų orientuotis sudėtingoje teisinėje aplinkoje ir užtikrintų, kad, laikydamosi teisės aktų reikalavimų, perkančiosios organizacijos laiku įsigytų tinkamos kokybės prekių, paslaugų ir darbų.

Savivaldybės kontrolierė

Audronė Lukauskienė